

En el marc del projecte: Promovent aliances comunitàries i municipals per la defensa dels drets de dones i nenes de la zona nord-oriental de Medellín.

Finançat per la direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional de L'ajuntament de Barcelona

APODERAMENT I PREVENCIÓ DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES EN ENTORNS JUVENILS:

Amb la participació d'entitats locals i la "Corporacion Amiga Joven – Medellín, Colòmbia"

L'objectiu d'aquest conversatori ha estat poder nodrir-nos de les pràctiques i estratègies de treball per a la prevenció de les violències masclistes, a nivell global.

Vam comptar amb la presència de les companyes de la Corporacion Amiga Joven.

A nivell local vam comptar amb les següents entitats locals participants:

*Fundació INDERA

*Associació Cúrcuma

*Trama Serveis Culturals

*GrediDona

*TAMAIA

*Amb el suport del COL·LECTIU Maloka

La **Corporación Amiga Joven** es una organització social i comunitària que porta 21 anys treballant en la lluita de la prevenció de la violències de gènere i en pro dels drets de les dones i infants de la ciutat de Medellín, en particular l'enfocament es centra a la prevenció de la explotació sexual i la trata de joves.

Treballen des de fa 21 anys al barri de Lovaina que es un barri històricament afectat pel conflicte urbà amb molta presència de bandes armades, grups paramilitars i narcotràfic dels anys 80 que ha desenvolupat en una problemàtica d'explotació sexual, aquests factors han provocat una lògica molt arrelada al cos de les dones; també trobem unes construccions socioafectives marcades per l'ideal de masculinitat o feminitat imposat i entrecruat amb el conflicte social-armat, per exemple "aspirar a ser la parella del pillo del barri ". El treball de la corporació per tant, al principi va ser d'atenció a les víctimes de trata i es plantejava com un internat, als últims 10 anys s'ha començat a treballar la prevenció d'aquestes violències des de lo territorial i comunitari.

Actualment, una problemàtica que s'ha trobat Amiga Joven recentment, ha sigut la instrumentalització de la ideologia de gènere en el marc del procés de pau, la qual cosa genera rebuig social i limiten l'abast de les intervencions.

A partir del 2015 comença la idea de obrir un espai de formació amb les joves de diferents barris amb l'objectiu que es poguessin auto-reconèixer com subjectes actives polítiques i socials i siguin capaces d'organitzar-se, multiplicar els seus coneixements, comprendre la seva posició social, reivindicar els seus drets i així projectar la seva nova construcció de vida al territori. Neix per aquest efecte l'**Escola Popular de Gènere i Formació Socio-Política** com un projecte que s'ha anat consolidant i estructurant en col·laboració amb la Plataforma unitària contra les violències de gènere, on es promouen aliances comunitàries en defensa dels infants i dones de la ciutat. Treballar amb els nens resulta més fàcil ja que no estan totalment estructurats i tenen més capacitat d'absorbir, amb els joves en canvi ha sigut més difícil veure un canvi ja que esta molt instaurat el model d'home al seu entorn.

Dins de l'escola l'any passat també es va formar un grup de 18 nois joves de la comunitat on es va poder treballar les masculinitats alternatives. Un aprenentatge del treball ha sigut que per

En el marc del projecte: Promovent aliances comunitàries i municipals per la defensa dels drets de dones i nenes de la zona nord-oriental de Medellín.

Finançat per la direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional de L'ajuntament de Barcelona

treballar amb nois es important que el dinamitzador sigui un home amb els qual ells es puguin sentir identificats i així aconseguir mes resposta.

Paral·lelament al treball amb l'escola, es comença a treballar amb altres institucions educatives en accions de prevenció i valoren que entrar a les escoles ha sigut una molt bona practica.

A l'escola tenen una proposta de treball de metodologia lúdica i vivencial, sempre a les trobades hi ha una part vivencial, lúdica i que es crea a traves dels jocs i exercicis amb el cos. Els mòduls que es treballen s'estructuren sempre amb un enfocament de treballar DDHH de les dones, prevenció de les violències, treball socio-polític i els moviments socials i una part centrada en la incidència ja que l'escola apart de la formació pretén que les participants puguin participar dels espais d'incidència política de la ciutat.

També ens comparteix una experiència que hi tenen amb alguns gèneres musicals, per exemple, el reggaeton és una música central als bars.

Des de la Corporació han ideat un taller que consisteix en penjar a la sessió frases concretes de diverses cançons, però sens dir d'on venen, un cop les noies ho han vist, impactades per la carrega masculista de les frases, els hi posen les cançons d'on venen.

Amb això, s'aconsegueix generar una reflexió i una mirada critica del que cantes o balles.

Una altra experiència que ens comparteix es l'ultima activitat que es va fer a l'escola on van abordar la temàtica del amor romàntic reunint els nois i noies que treballen a l'escola. Ho van treballar amb una dinàmica de canvi de rols vivencials on els nois s'havien de ficar en el rol de les noies i les noies al paper dels nois i assumir el seu rol a l'hora de la conquesta. A traves d'aquesta activitat van treballar les dinàmiques socials i els rols de gènere en aquestes relacions, es valora com una experiència molt enriquidora dins del seu treball

D'altra banda comparteixen amb nosaltres els materials pedagògics que fan servir, els quals torbem molt interessants.

Es pot veure un vídeo resum del seu treball a la *Corporación Amiga Joven*

<https://www.youtube.com/watch?v=LeDT0hsO8a8>

L'entitat **GrediDona** exposa la seva experiència dins la facultat d'educació de la universitat de Barcelona, destaquen que dins d'aquesta facultat només es treballa una assignatura sobre gènere i aquesta és optativa per als i les alumnes.

Durant el seu treball s'han trobat diverses resistències, a la universitat s'han trobat amb resistències institucionals i personals, ja que molta gent ha mostra rebuig al seu treball d'investigació sobre el gènere. El fet que sigui una assignatura optativa també suposa una resistència, ja que es torna impossible arribar a treballar amb persones que no han tingut una sensibilització anterior, sobre tot amb nois, creuen molt important el treball amb ells però destaquen que es molt difícil trobar-los a les seves classes, gairebé tota els que hi assisteixen han treballat el gènere i tenen una sensibilització i activisme anterior. Com a dada, exposen que a les seves classes de 30 o 40 alumnes, nomes hi ha de 1 o 6 nois.

Generalment amb joves, amb qui es treballa de manera esporàdica en forma d'activitats, sobre tot treballant les violències quotidianes i les noves tecnologies com a eina d'exercir violència, es porten sorpreses positives i ho valoren com una experiència enriquidora. Sembla fonamental igualment que el treball comenci abans, a una edat més primerenca.

En el marc del projecte: Promovent aliances comunitàries i municipals per la defensa dels drets de dones i nenes de la zona nord-oriental de Medellín.

Finançat per la direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional de L'ajuntament de Barcelona

A les seves intervencions aposten per una metodologia vivencial no només a l'àmbit acadèmic, sinó també en els tallers que adrecen a gent jove.

Valoren com a anàlisis després del seu treball la importància de crear grups de persones i xarxes comunitàries amb el mateix interès per així que el treball no es quedi a l'aula i ho puguin mantenir al temps.

Per finalitzar la seva intervenció destaquen el valor de plantar una llavor a les persones amb qui treballen, encara que no en totes, en algunes persones aquesta creixi i generi un interès per conèixer i aprofundir.

L'entitat **Tamaia** resalta la importància de col·locar i delimitar la responsabilitat de col·locar llavors a les persones, conèixer en quin lloc es col·loca la responsabilitat i assumir que cadascun i cadascuna finalment es farà càrrec del que vol fer amb la seva "llavor" i com i quan serà la seva introducció a treballar el gènere i per tant, busca posar un límit a la carrega personal de la persona que fa el treball de sensibilització.

Defensa que les i les joves els hi passen les mateixes coses que a les persones adultes i que no hi ha tanta diferència. Tamaia porta treballant la prevenció 17 anys, i destaca que han canviat molt els discursos, ara es troben amb discursos molt polaritzats: noies amb discursos molt feministes i nois que han generat una resistència cap a aquest moviment.

Son discursos tant disruptius que es planteja com es pot arribar a treballar en grups mixtos en un temps molt curt i trobar un llenguatge comú en el que els nois es puguin plantejar també la seva masculinitat tradicional, les noies es puguin també plantejar la seva feminitat tradicional i es pugui parlar de violència. La única manera possible de treballar es reduir objectius ja que les característiques son molt exigents.

Es troben amb discursos contradictoris, amb molta violència implícita i molt arraïmats.

L'entitat **Trama Serveis Culturals** te una proposta de treball activa i a les seves activitats hi treballen a través de les cançons, series, pel·lícules que els joves consumeixen per així poder arribar d'una manera quotidiana i reflectir la quotidianitat de les violències i discursos masclistes.

Es busca un recorregut per ell que ells i elles consumeixen i així buscar que vegin els missatges i encara que no deixin de consumir-ho, en siguin més crítics i siguin conscients.

Això es extrapolable en nens i nenes petits amb comptes i en persones grans amb pel·lícules, amb les que també troben que es una manera que la gent gran pugui expressar els seus records i experiències i es una manera de treballar no violenta en la que no es troben forçades.

S'intenta al final de les activitats que les persones participants puguin crear alguna cosa en forma d'art, transformant símbols i idees.

També Trama treballa el teatre com a eina vivencial que permet treballar amb un ventall d'edats molt gran, amb joves s'hi treballen la violència masclista dins de la parella i l'amor romàntic. També incorporen el treball LGTBI amb representacions culturals, teatre o referents culturals del col·lectiu amb la línia de fomentar el debat i crear noves representacions culturals i nous imaginaris crítics

La idea de les intervencions es treballar coordinadament amb el professorat del centre per tal que sigui un treball mes permanent encara que això no sempre es possible.

En el marc del projecte: Promovent aliances comunitàries i municipals per la defensa dels drets de dones i nenes de la zona nord-oriental de Medellín.

Finançat per la direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional de L'ajuntament de Barcelona

L'entitat **Indera** treballa també en la sensibilització a instituts, bàsicament a secundària i es intenta connectar el gènere, s'intenta transversalitat i que la sessió no sigui a la classe de ètica o socials sinó que sigui en qualsevol classe i el contingut s'adapta a l'assignatura. també s'intenta que el professor o professora s'impliqui a l'activitat, així el professor també reflexiona en el fet que es pot treballar de manera transversal i amb nous mètodes.

Coincideix en que hi ha un discurs políticament correcte après i que es fonamental no treballar de manera teòrica sinó de manera activa i vivencial.

Com a resistència, es troben amb la dificultat "de abarcar" totes les noves tecnologies, estímuls i eines amb les quals avui en dia es compta i que moltes vegades no coneixen per poder-hi treballar, aprofundir i així apropar-se al seu univers i quotidianitat.

La **plataforma** explica el seu treball amb la **XAJI** (Xarxa Activa de Joventut per la Igualtat) intenta valorar un procés llarg de prevenció i fer protagonistes als joves que hi participen de la seva realitat, que ells i elles siguin per tant agents de canvi de la seva realitat. Es treballa de forma interdisciplinària amb el professorat i alumnat.

Les persones que s'adhereixen al projecte ho fan de manera voluntària i aquest es creu factor clau per l'èxit i implicació.

Aquest grup rep una formació amb la que després creen i traslladen un missatge per la resta del centre i també fent d'agents actives per detectar situacions de violència dins del seu entorn.

El repte es aconseguir que aquest discurs instaurat del que es correcte i no, qüestionin el seu dia a dia i transformin la seva realitat.

Un altre repte es el treball de la educació sexo-afectiva que ens molts casos queda relegada a alguns professors, que es de valor a aquests coneixements

I per últim que les institucions donin valor a aquestes experiències de prevenció de forma transversal i donin espais per que es facilitin.

i que es treballi de forma integral en totes les etapes educatives l'educació afectiva-sexual.

Una resistència que es troba la plataforma en el treball a centres educatius es moltes vegades la desvinculació gairebé absoluta del racisme i el treball de prevenció. En molts casos el mateix claustre de docents genera i perpetua estereotips i comentaris racistes que impedeixen veure i treballar la interseccionalitat de manera transversal. Això en molts casos condueix a que el treball que es fa al taller s'esborri ja que ells i elles no segueixen treballant i no els hi arriba aquesta sensibilització, es per això que la plataforma valora i creu necessari fer un treball previ amb el professorat.

També preocupa a la minoria de cossos racialitzats que estan duent a terme tasques de prevenció i els docents racialitzats, això dificulta moltes vegades la transmissió d'un missatge interseccional.

La **plataforma** una de les resistències mes grans amb les que es troba en les seves activitats es que les persones joves, sobre tot en les activitats puntuals te uns discursos apressos políticament correctes i això suposa una barrera per treballar.

En el marc del projecte: Promovent aliances comunitàries i municipals per la defensa dels drets de dones i nenes de la zona nord-oriental de Medellín.

Finançat per la direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional de L'ajuntament de Barcelona

Mujeres pa' Lante, ens comparteix la seva experiència; esta començant a treballar en activitats amb joves el gènere i interseccionalitat, aquests tallers van ser molt ben rebuts i seguien una metodologia activa de teatre.

Es van trobar amb l'inconvenient pressupostari que en molts cops no permet fer una intervenció integral i òptima.

A les seves activitats hi ha dues talleristes i son de les poques entitats que hi tenen cossos racialitzats duent a terme una tasca de prevenció, això permet introduir d'una manera més directa la mirada intercultural que permet als nois i noies rebre l'activitat d'una altra manera amb referents que no siguin blancs.

La Neus Roca, ens aporta que el pas del temps t'obliga a fer una perspectiva temporal i veure els avenços que s'han aconseguit en el treball de gènere i de prevenció.

El fet que ara es facin tantes activitats de prevenció i n'hi hagi tantes entitats i associacions treballant en el tema i que els centres educatius demanin activitats ha estat un avenç molt optimista. Encara que no ho hem aconseguit tot, si tenim contra discursos i discursos que neutralitzin els discursos patriarcals.

Aporta que quan hi ha un canvi, una transformació social hi ha d'haver una reflexió vivencial que ajuda a crear noves discursos que donen suport a les idees transformadores, reflexionant sobre els reptes futurs i adaptant-se als nous discursos.

Respecte el treball amb homes i les noves masculinitats, aporta que a les seves ultimes aportacions s'ha trobat que cada vegada hi ha mes homes interessats en aquest models i aprenentatges.

Les persones assistents al conversatori van ser:

Helena Gil Esteve

Ana Aguilera - Fundació Nous Cims

Maria Manyosa - Taula Catalna per Colòmbia

Neus Roca - Psicologia departament social U.B

Lucas Zamora - Fundació Indera

Caterina Andreu

Mireia Sanchez. Albrich – Trama Serveis Culturals

Marta Palència Coll - Trama Serveis Culturals

Leticia Sanchez Moy - Tamaia viure sense violències

Maria Montesinas - Fundació Indera

Trinidad Donoso - GrediDona

Nieves Prado - GrediDona

Maria Barceló

Javier Sulé

Lynn Strother - Plataforma unitària contra les violències de gènere

Olga Uribe - Dones d'Horta

Glòria Grau - Fundació Servei Solidari

Clara Romero Bateman- Mujeres pa'lante

Cristina P i Sánchez

Sabrina Drago- Corporación Amiga Joven

Ester Jimenez - Plataforma unitària contra les violències de gènere

Bea Ruiz Pérez - Plataforma unitària contra les violències de gènere

Maritza Buitrago Rave- Plataforma unitària contra les violències de gènere

